

Kauppa- ja teollisuusministeriön ja Helsingin kaupungin energia- ja ilmastosopimus

Lähtökohdat ja perusteet

Tällä sopimuksella kauppa- ja teollisuusministeriö ja Helsingin kaupunki sopivat yhteistoiminnasta niiden toimenpiteiden toteuttamiseksi, joita vuonna 2001 hyväksytyyn kansallisen ilmastostrategian sekä siihen sisältyvän energiansäästöohjelman ja uusiutuvien energialähteiden edistämishjelman tavoitteet ja toteutus edellyttävät. Sopimuksella jatketaan ja laajennetaan 27.10.1993 ja 10.11.1997 kauppa- ja teollisuusministeriön ja Helsingin kaupungin välillä allekirjoitettujen sopimusten toteuttamista

Energiansäästöllä ja uusiutuvien energialähteiden käytön lisäämisellä edistetään kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä ja kansainvälisen ilmastosopimuksen tavoitteiden saavuttamista sekä muiden kestävän kehityksen tavoitteiden toteutumista. Suomi on ratifioinut YK:n kansainvälisen ilmastosopimuksen 31.5.1994 ja yhdessä muiden EU:n jäsenvaltioiden kanssa 31.5.2002 siihen liittyvän Kioton pöytäkirjan, jossa on asetettu kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisvelvoitteet teollisuus- ja siirtymätalousmaille.

Energian käytön tehostamisella voidaan parantaa kaupungin toimintojen taloudellisuutta sekä uusiutuvien energialähteiden käytöllä luoda usein työpaikkoja vahvistaen samalla alueloutta ja yritystoimintaa.

Energiansäästö ja energiatehokkuus

Energiansäästöllä tarkoitetaan tässä sopimuksessa kaupungin omistamien rakennusten, kunnallisten palvelujen ja yhdyskuntarakenteen energiatehokkuuden parantamista.

Energiansäästön edistämässä otetaan aina huomioon turvallisuus ja terveellisyys esimerkiksi katuvalaistuksessa ja rakennusten sisäilmassa. Oikein toteutetut energiansäästötoimet parantavat työskentely- ja asumisolosuhteita sekä ehkäisevät osaltaan myös rakennusten kosteusvaurioita ja homeongelmia.

Uusiutuvat energialähteet

Uusiutuvien energialähteiden edistämällä tarkoitetaan tässä sopimuksessa puusta ja muusta biomassasta, biokaasusta, vesivoimasta, auringosta, tuulesta, maalämmöstä, jätepoltoaineen biohajoavasta osasta ja muista uusiutuvista energialähteistä saatavan energian hyödyntämistä kaupungin omassa toiminnassa.

Sopimuksen rajaukset

Kaupungin välittömästi tai välillisesti omistamat asuinrakennukset ja energialaitostoiminta ovat tekemässä tai tehneet omat sopimuksensa eivätkä kuulu tämän sopimuksen piiriin. Tähän sopimukseen kuuluu muu liikelaitostoiminta silloin, kun kyseiset toiminnot jäävät muiden sopimusjärjestelmien ulkopuolelle. Yhtiömuotoisissa toiminnoissa kaupungin osakepääoman tulee mukaan tulevan yhtiön osalta olla vähintään 50 %.

Tavoitteet

Sopimuksen tavoitteena on

- energiatehokkuutta ja uusiutuvia energialähteitä edistävien toimintamallien kehittäminen ja käyttö kaupungissa
- kulutusseurannan kattavuuden lisääminen siten, että n. 90 % lämmitetyistä kiinteistöistä ja 70 % muuta kulutusta on kuukausittaisen kulutusseurannan piirissä vuoden 2005 loppuun mennessä
- energiakatselmusten toteuttaminen siten, että 80 % kaupungin julkisista palvelurakennuksista on katselmoitu vuoden 2005 loppuun mennessä.
- alentaa kaupungin julkisen rakennuskannan lämmön ominaiskulutuksia seuraavasti:

	Lämmön ominaiskulutuksen muutos	
	2005	2010
Kaupungin oma rakennuskanta – vertailuvuosi 2001	– 3 %	– 6 %

- Vertailuvuonna kaupungin julkisten palvelurakennusten normalisoimaton lämmitysenergian kulutus oli 493 000 MWh ja ominaiskulutus 35,8 kWh/ m³. Normalisoitu ominaiskulutus oli 38,0 kWh/ m³ (70 % normalisointi).
- rakennusten sähkönkäytön ominaiskulutuksen kasvun pysäyttäminen ja kääntäminen laskuun sopimuskauden aikana.
 - Kulutus vertailuvuonna julkisissa palvelurakennuksissa oli 264 000 MWh ja ominaiskulutus 20,3 kWh/m³
- selvittää entistä tarkemmin kaupungin toiminnan muuta energian kulutusta ja alentaa ominaiskulutusta samansuuntaisesti kuin rakennuskannan ominaiskulutusta
- edistää mahdollisuuksia ottaa käyttöön uusiutuvia energialähteitä rakennuksissa
- edistää toiminnoissa ja hankinnoissa uusien energiatehokkaiden ja uusiutuviin energialähteisiin perustuvien tekniikoiden käyttöönottoa

Toimenpiteet

Tavoitteiden saavuttamiseksi Helsingin kaupunki

- päivittää aikaisemman sopimuskauden aikana nimeämänsä kaupunki- ja hallintokunta-kohtaiset energia- ja ilmastovastuuhenkilöt ja aktivoi näiden välistä verkostotoimintaa
- päivittää 31.5.2004 mennessä tekemänsä energiansäästön edistämissuunnitelman ottaen huomioon tässä sopimuksessa mainitut uusiutuvien energialähteiden edistämistä koskevat tehtävät. Suunnitelma sisältää seuraavat osa-alueet:
 - a) tilanneselvitys (edellisen vuoden kulutustilasto, muu kulutus, lämmitysenergian tuotantotavat)
 - b) tavoitteet

- c) toimenpiteet (rakennukset, muu toiminta)
- d) suunnitelman toteutumisen seuranta ja tarkistaminen

- jatkaa aikaisempien sopimuskausien aikana aloittamaansa energiakatselmuksen toteuttamista siten, että sopimuksessa asetetut tavoitteet saavutetaan ja toteuttaa tarkoituksenmukaiset säästötoimenpiteet ja investoinnit
- tekee yleisselvityksen uusiutuvien energialähteiden käytön mahdollisuuksista ja soveltuvuudesta kiinteistöissä ottaen huomioon Helsingin energiantuotantorakenne ja ympäristövaikutus kokonaisuutena sekä kaukojäähdytys
- selvittää em. yleisselvityksen tulosten perusteella mahdollisuudet ja tavat sekä taloudelliset edellytykset käyttää kiinteistöissä uusiutuvia energialähteitä perusenergiälähteen lisäenergiamuotona sekä kaukojäähdytystä uudisrakentamisessa sekä lämmitysjärjestelmien ja jäähdytysjärjestelmien uusimisen yhteydessä, ja tekee ohjeistuksen rakentamishankkeita varten
- tarjoaa energiankulutusta ja energiansäästöä sekä uusiutuvia energialähteitä koskevaa tietoa mm hallintokunnille, kiinteistöjen ylläpitohenkilöstölle, käyttäjille ja muille energian loppukuluttajille
- edistää hallinnon ja yhdyskuntasuunnittelun keinoin kasvihuonekaasupäästöjä vähentävän, energiataloudellisen, vähän liikennettä aiheuttavan, ehjän yhdyskuntarakenteen syntymistä sekä energiatalouden tehostumista koko alueellaan.

Kauppa- ja teollisuusministeriön toimenpiteet

Tavoitteiden saavuttamiseksi kauppa- ja teollisuusministeriö ottaen huomioon vuosittain käytävissä olevat määrärahat

- tukee Helsingin kaupungin julkisissa rakennuksissa ja uusiutuvien energialähteiden käyttömahdollisuuksien kartoittamiseksi tehtäviä energiakatselmuksia ja selvityksiä. Avustuksen suuruutta määrättäessä tämä sopimus otetaan myönteisenä tekijänä huomioon
- varaa tietyn osuuden energiatukeen osoitetuista määrärahoistaan tämän sopimuksen tehneiden kuntien käyttöön ja tukee Helsingin kaupungin energiakatselmuksissa tai vastaavissa selvityksissä todettuja, energiatuen yleiset ehdot täyttäviä, investointeja. Etusijalla ovat energiansäästöön ja uusiutuviin energialähteisiin liittyvät uusien teknologioiden ja toimintatapojen käyttöä edistävät hankkeet
- osoittaa Motivalle resursseja, jotta Motiva voi osallistua sopimusjärjestelmän kehittämiseen ja seurantaan sekä tiedotus- ja koulutusmateriaalin tuottamiseen sekä koulutuksen toteuttamiseen.

Sopimuksen seuranta ja voimassaolo

Helsingin kaupunki raportoi Kauppa- ja teollisuusministeriölle ja tiedottaa Kuntaliitolle sopimuksen mukaisista toimenpiteistään vuosittain huhtikuun loppuun mennessä. Raportti sopimukseen kuuluvien toimialojen energiankulutuksesta ja sen kehityksestä toimitetaan kauppa- ja teollisuusministeriölle ja tiedoksi Kuntaliitolle toukokuun loppuun mennessä. Kuntaliitto laatii yhteistyössä Motivan kanssa vuosittain yhteenvedon kuntakohtaisten sopimusten toteuttamisesta.

Tämä sopimus on voimassa vuoden 2005 loppuun saakka.

Oikeudellinen luonne ja ristiriitojen ratkaisu

Sopijaosapuolet pyrkivät toimimaan siten, että tämän sopimuksen mukaiset toimenpiteet toteutuvat. Sopimus on oikeudelliselta luonteeltaan tavoiteohjelman kaltainen, eikä sen rikkomisen aiheuta mahdollisen irtisanomisen lisäksi muita oikeudellisia seuraamuksia.

Mikäli toinen tai molemmat osapuolet eivät toteuta sovittuja toimenpiteitä tai jos toimintaympäristö oleellisesti muuttuu lähtötilanteeseen verrattuna, osapuolet pyrkivät sopimaan yhteisesti valitun välitystahon kanssa tarvittavista uusista toimenpiteistä. Mikäli neuvottelut eivät johda tulokseen, osapuoli voi irtisanoa sopimuksen, jolloin sopimus raukeaa.

Tätä sopimusta on laadittu kaksi samansanaista kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle.

Helsingissä 9. joulukuuta 2003

Kauppa- ja teollisuusministeriö

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mauri Pekkarinen
 Kauppa- ja teollisuusministeri

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sirkka Vilkamo
 Teollisuusneuvos

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Heikki Väisänen
 Ylitarkastaja

Helsingin kaupunki

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Eva-Riitta Siitonen
 Ylipormestari

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Pekka Sauri
 Apulaiskaupunginjohtaja

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kristiina Matikainen
 Kaupunginsihteeri